

čovalo z rámce první věty § 1120 a nedotýkalo se nikterak zákonného ustanovení věty druhé o nároku náhradním, jsouc v tomto směru zcela jasné a určité; ujednáno nebylo zrušení smlouvy pro případ prodeje pozemku, jak žalovaná při ústním přelíčení před prvním soudcem namítala, ani nebylo žalovanou stranou žádáno a žalobcem dáno svolení k prodeji, nýbrž smluveno bylo pouze ustoupení novému držiteli. Náhradní nárok žalobcův nebyl tedy vyloučen; chtěla-li strana žalovaná sprostiti se povinnosti k náhradě škody, bylo na ní, by v té příčině projevila náležitě svou vůli vůči žalobci; poněvadž však tak neučinila, jest žalobce oprávněn užití ustanovení druhé věty § 1120 obč. zák., aniž lze jemu, jak rekurentka činí, vytýkati nepřipustnou mentální rezervaci. Soud odvolací posoudil věc v této příčině správně po stránce právní a rekurentka mylně se domnívá, že nesprávně vyložil úmluvu mezi stranami uzavřenou.

Čís. 199.

Úpis pokladničních poukázek rakouské válečné půjčky u bankéře zakládá obchod komisionářský.

Za vady (znehodnocení), jež utrpěly tyto papíry po uzavření komisionářské smlouvy a jmenovitě potom, kdy byly komisionářem převzaty do uschování, neručí fento, ani když vady ty se přiči vlastnostem přislíbeným v úředním prospektu býv. ministerstva financí.

(Rozh. ze dne 11. června 1919, Rv II 175/19.)

B., jenž upsal 17. června 1918 u banky A. pokladniční poukázky 8. rakouské válečné půjčky za 5000 K nominále, zavázav se, že splatí upsanou cenu v měsíčních splátkách do 28. října 1918, byl, ježto splatil pouze prvních 500 K, žalován po vypršení lhůt na doplatek 4280 K. Vůči žalobě namítal, že se dal k úpisu pohnouti jen ujišťováním prokuristy žalující banky, že válečná půjčka jest úplně bezpečným uložením peněz, že bude rakousko-uherskou a i žalující bankou lombardována 75 proc. nominálu, že žalovaný bude, pokud bude půjčka uložena u banky, pouze povinen úrokovati nesplacenou částku, jakož i sliby oficiálních přihlašovacích podmínek, že upisovatelé budou půjčky moci použít k zaplacení daně z válečných zisků a ku placení při prodejích a dražbách demobilizačních statků po válce, že půjčka požívá pupilární jistoty atd., že však všechny tyto přislíbené výhody byly zmařeny nařízeními, vydanými v československém státě po 28. říjnu 1918; následkem toho nemají prý upsané kusy vlastností jim přikládaných, jsou nezpůsobilými k ujednanému použití a, poněvadž jde o vady neodstranitelné, překážející řádnému použití cenných papírů, žádal žalovaný dle §§ 923 a 932 obč. zák. z důvodu správy, by smlouva byla pokládána za zrušenou. — Oba nižší soudové (krajský soud v Novém Jičíně a vrchní zemský soud v Brně), zjistiťše, že prokurista žalující banky poukazoval jen na výhody přislíbené v oficiálním prospektu, a líčil obchod jako výhodný, a pokládajíce uzavřenou smlouvu za obchod komisionářský podle čl. 360 obch. zák., uznali dle prosby žalobní. Z důvodů rozsudku soudu odvolacího: Jaké vlastnosti

přikládal pokladničním poukázkám 8. válečné půjčky úřední prospekt býv. c. k. ministerstva financí, jest, nehledíc ani k tomu, že zákon nezná ručení z prospektů (čl. 357 obch. zák.), pro tento spor bez významu, proto, že papíry, koupené žalovaným, měly v době, kdy smlouva byla uzavřena, a doba ta jediné rozhoduje (§ 923 obč. zák.: Kdo přikládá věci vlastnosti), i ty vlastnosti, které jim byly přikládány v oficiálním prospektu, a ježto žalobkyně nepřevzala nad to vlastního ručení za sliby oficiálního prospektu a nevstoupila též do smlouvy sama jako prodávající (čl. 376 obch. zák.). Vlastnosti, jež papírům těm přikládal prokurista žalující banky, byly tu však netoliko v rozhodující době uzavření smlouvy, nýbrž dokonce i v době, kdy žaloba byla podána a rozsudek v odpor vzatý vydán. Žalobkyně vyhověla také všem závazkům, které jí ukládal čl. 361 obch. zák. Žalovaný uznal ostatně též provedení nákupní komise, uložené žalobkyni, tím, že schválil bez námitek její zprávu ze dne 20. června 1918 o provedeném příkazu a že nenámítal ani ještě v prosinci 1918, že obchod nebyl uzavřen na jeho účet (čl. 364, odst. 2. obch. zák.). Nelze proto mluvit o ručení žalobkyně za vady později snad nastalé a oficiálnímu prospektu býv. ministerstva financí neodpovídající. O závazcích žalobkyně ze správy nemůže však býti ani proto řeči, že žalovaný měl upsaný počet pokladničních poukázek, které byly vydány 14 dní po upisování, skončeném dne 2. července 1918 — a na určité kusy neměl podle přihlášky své nároku — alespoň od 16. července 1918 kdykoliv k dispozici v uschování žalující banky, takže odevzdání těchto kusů se stalo podle § 428 obč. zák. nejpozději 16. července 1918. Nahodilé zhoršení těchto cenných papírů, jež nastalo teprve po tomto dnu, stihá tudíž výlučně jen žalovaného, poněvadž se náhoda tato sběhla již v jeho jmění. Konečně zameškal žalovaný i zákonnou lhůtu k uplatňování nároku ze správy podle § 933 obč. zák., učiniv tak před soudem teprv ve své odpovědi na žalobu dne 3. února 1919, tedy později než 6 měsíců po odevzdání papírů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

Důvody:

Není tu žalovaným uplatňovaných důvodů č. 2 a 4, § 503 c. ř. s. Žalovaný dovozuje v tomto směru, že ujednal se žalobkyní o dodání 8. rak. válečné půjčky smlouvu, jejíž podkladem byly oficiální podmínky prospektu tehdejšího c. k. finančního ministerstva, jež se tím staly částí smlouvy. Tím převzala po jeho názoru žalující firma záruku, že cenné papíry, jež dodá, budou mít vlastnosti, v prospektu přislíbené. Naproti tomu dlužno poukázat na zjištění, že žalující banka nepřevzala nižádné záruky za cenné papíry, tehdejším státem prodávané, ovšem ale, že poukazovala na výhody, jež byly v dotyčném prospektu přislibovány. Právem zdůrazňuje soud druhé stolice, že cenné papíry v rozhodném čase (§ 923 obč. zák.) ujednané smlouvy ještě měly vlastnosti, v oficiálním prospektu přislíbené. Šlo tu, jak správně uvedeno oběma nižšími soudy, o jednání komisionářské, žalobkyně měla tedy podle čl. 361 obch. zák. převzaté obchodní jednání s pečlivostí řádného kupce k prospěchu komitenta podle příkazu provést, jej o tom uvědomiti, složiti mu o tom

účty a konečně mu vydati, čeho měl z tohoto obchodního jednání požadovati. To se také stalo dopisem ze dne 20. června 1918 a nikdy se žalobkyně nezdráhala odevzdati žalovanému složené u ní pro něho cenné papíry, jakmile zaplatí zbytek kupní ceny. Že cenné papíry nebyly dne 20. června 1918 ještě natisknuty a teprve dne 16. července 1918 vydány, nevadí tomu, by považován byl den ujednané smlouvy za rozhodný v tom směru, že ony cenné papíry měly vlastnosti jim připisované. Bylo všeobecně známo, že ony státní úpisy se ještě dříve upisovaly, než byly vydávány, a této podmínce podrobil se každý upisovatel. Podstata oné státní půjčky záležela v právu pohledávky proti tehdejšímu státu a v právu, bráti úroky, kteréž již 1. června 1918 počaly dospívati. Žalovaný na dopis ze dne 20. června 1918 neprohlásil, že zamítá koupi, jakoby se nebyla stala na jeho účet, a již z toho plyne, že jednání svého komisionáře schválil. Dovolatel tvrdí dále, že musil dle čl. 376 obch. zák. považovati žalobkyni samu za prodávatelku, ježto, oznamujíc mu provedenou koupi, nepoznačila osoby třetí jako prodávatele; avšak tvrzení toto jest novotou, kteráž podle § 504 c. ř. s. zůstaniž nepovšimnutou; ostatně žalovaný dříve nikdy netvrdil, že uplatní právo, příslušející mu dle čl. 376 obch. zák. Dovolatel též uvádí, že mu koupené papíry dosud nebyly dodány (§ 428 obch. zák.); neboť prohlášení ze dne 20. června 1918 nelze prý za odevzdání považovati, poněvadž tenkrát nebyly papíry ty skutečně ještě hotovy; odevzdání prohlášením možno prý vztahovati jen na určité, individualisované věci a nevyhovuje tomuto požadavku možnost, že žalovaný mohl sobě vybrati kdykoliv v žalujícím bankovním závodě papíry stejného druhu. K tomu sluší podotknouti, že by byl upisovatel na požádání obdržel na ony státní dlužní úpisy hned mezitímní stvrzenky a že neupsal určitých kusů oněch zastupitelných věcí. Ježto žalující banka měla ony dlužní úpisy již od 16. července 1918 pro žalovaného v uschování, nastalo zmenšení ceny ve jmění žalovaného, anižby žalující strana z toho byla práva. Netřeba tedy ještě probíratí otázku, zdali a v jaké míře válečná půjčka pozbyla jednak na výnosnosti, jednak na pupilární jistotě, jí původně připisované.

Čís. 200.

Proti usnesením věřitelského výboru není opravných prostředků.

(Rozh. ze dne 17. června 1919, R I. 219/19.)

V úpadku Jana S. učinil úpadce na vrchní zemský soud v Praze podání označené jako odpor, v němž stěžoval si na usnesení věřitelského výboru ze dne 4. června 1918. — V r c h n í z e m s k ý s o u d podání to odmítl, poněvadž opravnými prostředky lze bráti v odpor jen soudní usnesení, o takové se však zde nejedná.

Nejvyšší soud úpadcovu rekursu nevyhověl.

D ů v o d y:

Správně sice uvádí stížnost, že zákon ukládá i správci podstaty i výboru věřitelskému; jimž přísluší správa jmění úpadcova, by tuto správu